

**НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ ПРАВОТВОРЧОСТІ ТА
НАУКОВО-ПРАВОВИХ ЕКСПЕРТИЗ
НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ ПРАВОВИХ НАУК УКРАЇНИ**

ЗАТВЕРДЖЕНО
Рішення Вченої ради Науково-
дослідного інституту правотворчості та
науково-правових експертиз Національної
академії правових наук України
від 28 вересня 2023 р., протокол № 10

**СИЛАБУС
навчальної дисципліни**

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ
МІЖНАРОДНОГО ПРИВАТНОГО ПРАВА (ВК.4)
ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

Викладач	Простибоженко Олег Сергійович , старший науковий співробітник відділу публічно-правових досліджень НДІ правотворчості та науково-правових експертиз НАПрН України, кандидат юридичних наук
Контактні дані	+38 044 253 34 19 (роб.), info@ndi.academy
Наукові профілі викладача	ORCID: Google Scholar: https://scholar.google.com.ua/citations?user=YXgW7A0AAAAAJ&hl=uk
Назва освітньо- наукової програми	081 Право
Рівень вищої освіти	Третій (освітньо-науковий) рівень (Національна рамка кваліфікацій – 8 рівень;

	третій (докторський) цикл вищої освіти Рамки кваліфікацій Європейського простору вищої освіти)
Галузь знань	08 Право
Спеціальність	081 Право
Статус дисципліни	Вибіркова компонента освітньо-наукової програми, вивчається в 3 семестрі II курсу навчання
Мова викладання	Українська
Обсяг дисципліни в кредитах ECTS/годинах	5 кредитів ЄКТС (загальний обсяг - 150 год.)
	- аудиторна робота: 46 год. для денної форми навчання або 20 год. для заочної форми навчання, з них:
	лекції: 16 год. для денної форми навчання або 10 год. для заочної форми навчання
	семінарські заняття: 30 год. для денної форми навчання або 10 год. для заочної форми навчання
	- самостійна робота: 104 год. для денної форми навчання або 130 год. для заочної форми навчання
Консультації з навчальної дисципліни	Аудиторні консультації: аудиторія-бібліотека згідно з графіком консультацій. Онлайн-консультації: через системи дистанційного навчання Zoom, Google Meet, тощо або електронною поштою викладача
Мета вивчення навчальної дисципліни	Формування у здобувачів третього рівня вищої освіти ступеня доктора філософії ґрунтовних теоретичних знань з міжнародного приватного права, вироблення та удосконалення ними особливих умінь, практичних навичок, необхідних для здійснення ними наукової, науково-педагогічної та професійної діяльності в сфері права.
Завдання вивчення навчальної дисципліни	Опанувати основні положення доктрини міжнародного приватного права; засвоїти положення джерел міжнародного приватного права; набути вміння та навички вірно тлумачити норми міжнародного приватного права і правильно їх застосовувати в конкретній життєвій ситуації; вміти здійснювати критичний аналіз правових явищ у сфері міжнародного приватного права; здобувати навички правової аргументації власної позиції; синтезувати нові та комплексні ідеї, підходи до правового регулювання міжнародно-правових відносин з урахуванням євроінтеграційної складової усіх компонентів суспільства.
Форми та види проведення навчальних занять	Форма навчання – денна або заочна (з використанням елементів дистанційного навчання). Види навчальних занять: лекції, семінарські, самостійна робота.
Локація та необхідне	Аудиторія-бібліотека НДІ правотворчості та науково-правових експертиз НАПрН України.

обладнання	Мультимедійне обладнання (ноутбук, проектор), комп'ютерне забезпечення з виходом у мережу Інтернет. Передбачається робота з відкритими базами даних та реєстрами.
Самостійна робота	Підготовка до семінарських занять, поточного та підсумкового контролю, опрацювання рекомендованої літератури, вирішення кейсів.
Індивідуальні завдання	Узагальнення юридичної практики за певною тематикою, підготовка тез доповідей на конференціях, круглих столах, підготовка рефератів, розробка проєктів нормативно-правових актів.
Контроль	Поточний контроль: опитування на семінарських заняттях; вирішення кейсів; участь в дискусіях, веб-квестах, обговоренні доповідей, рефератів; підготовка рефератів та доповідей; тестування; виконання самостійних робіт. Підсумковий контроль: екзамен.
Політика навчального курсу	Пропущені заняття відпрацьовуються усно (в онлайн режимі) за темою заняття згідно з графіком консультацій викладача; наукові роботи виконуються і оцінюються з дотриманням належної академічної доброчесності. За порушення академічної доброчесності здобувачі вищої освіти можуть бути притягнені до академічної відповідальності.
Інтегральна компетентність, загальні компетентності, фахові компетентності	<p>ІК. Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності у сфері права, застосовувати методологію наукової та педагогічної діяльності, проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.</p> <p>ЗК01. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).</p> <p>ЗК02. Здатність розробляти наукові проєкти та управляти ними.</p> <p>ЗК03. Здатність розв'язувати комплексні проблеми на основі системного наукового світогляду, професійної етики та загального культурного кругозору.</p> <p>ЗК04. Здатність усно і письмово презентувати результати власного наукового дослідження українською та іноземною мовами, глибоко розуміти іншомовні наукові та професійні тексти за напрямом досліджень.</p> <p>ЗК06. Здатність саморозвиватися і самовдосконалюватися впродовж життя, оцінювати рівень власної фахової компетентності та підвищувати професійну кваліфікацію й мобільність.</p> <p>СК01. Здатність планувати та виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання у галузі права та дотичних до неї міждисциплінарних напрямках і можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях з права та суміжних галузей.</p>

СК02. Здатність застосовувати методи правового і міждисциплінарного дослідження, виявляти їх евристичні можливості та межі, використовувати релевантний дослідницький інструментарій.

СК04. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми дослідницького характеру у сфері права та забезпечувати якість виконуваних досліджень; дотримання права інтелектуальної власності та стандартів академічної доброчесності.

СК05. Здатність моделювати оптимальні варіанти вирішення складних правових проблем, прогнозувати можливі наслідки їх реалізації.

СК06. Здатність здійснювати експертну діяльність у сфері права.

СК08. Здатність тлумачити та застосовувати нормативно-правові акти та інші джерела права у сфері захисту прав та інтересів суб'єктів правовідносин, аналізувати та узагальнювати судову практику.

СК09. Здатність проводити компаративістські наукові дослідження, застосовувати норми міжнародного приватного права, аналізувати національну правову систему на предмет інтеграції та адаптації законодавства України до законодавства ЄС.

СК10. Здатність складати правові документи, в тому числі процесуальні, вміти формулювати та відстоювати правову позицію в конкретній справі.

ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ЗА ТЕМАМИ

Тема № 1. Міжнародне приватне право в сучасний період розвитку суспільства.
Особливості розвитку норм сучасного національного права України, що регулюють приватноправові відносини з іноземним елементом. Гаазькі конвенції з міжнародного приватного права. Співвідношення міжнародного приватного права з європейським та європейським приватним правом. Перспективи розвитку міжнародного приватного права.

Тема № 2. Норми міжнародного приватного права у законодавстві України.
Національне законодавство України з питань міжнародного приватного права. Міжнародні договори як джерело міжнародного приватного права України. Еволюція національного законодавства з питань міжнародного приватного права України, її зміст.

Тема № 3. Вчення про колізійну норму.
Поняття правової норми, її види. Поняття та передумови колізії законів у міжнародному приватному праві. Об'єктивна необхідність колізійних норм. Поняття статуту правовідносин. Основні формули прикріплення та сфера їх застосування: особистий (персональний) закон фізичної особи (*lex personalis*); особистий (персональний) закон юридичної особи (*lex societatis*); закон місця знаходження речі (*lex rei sitae*); закон, обраний сторонами (*lex voluntatis*); закон місця вчинення акту (*lex loci actus*); закон місця вчинення договору (*lex loci contractus*); закон місця виконання зобов'язання (*lex loci solutionis*); закон місця укладення шлюбу (*lex loci*

celebrationis); закон місця вчинення правопорушення (lex loci delicti commissi); закон валюти боргу (lex monetae); закон, з яким дане правовідношення має найбільш тісний зв'язок (proper law); закон суду (lex fori). Застосування колізійної норми. Проблема кваліфікації та методи її вирішення. Застереження про публічний порядок. Проблема зворотньої відсилки та відсилки до третьої держави.

Тема № 4. Суб'єкти міжнародного приватного права.

Принципи правового статусу іноземців в Україні. Правовий режим і його види. Принцип взаємності та реторсія. Особистий закон фізичної особи. Визначення право- і дієздатності фізичної особи. Цивільна, трудова, шлюбно-сімейна право- і дієздатність іноземців в Україні. Правовий статус українських громадян за кордоном. Безвісна відсутність та оголошення іноземця відсутнім. Особистий закон юридичної особи. Діяльність іноземних юридичних осіб в Україні. Представництва і філіали іноземних фірм. Правовий статус підприємств з іноземними інвестиціями в Україні. Правове положення держави як учасника цивільних правовідносин. Імунітет іноземної держави та його види.

Тема № 5. Речове право в міжнародному приватному праві.

Колізійні норми речового права. Загальні положення про право, що застосовується до речових прав. Виникнення та припинення речових прав на рухоме майно. Речові права на транспортні засоби та інше майно, що підлягає внесенню до державних реєстрів. Речові права на рухоме майно, що перебуває в дорозі. Культурні цінності як особливий об'єкт речових прав у міжнародному приватному праві. Захист речових прав.

Тема № 6. Фізичні особи як суб'єкти міжнародного приватного права.

Поняття особистого закону фізичної особи. Приватноправове право – та дієздатність іноземців в Україні та інших країнах. Колізійні норми щодо правового статусу фізичних осіб. Безвісна відсутність та оголошення особи померлою в міжнародному приватному праві. Уніфіковані правила щодо правового статусу фізичних осіб. Правове положення іноземців в Україні та в інших країнах. Особисті немайнові права в міжнародному приватному праві. Опіка та піклування в міжнародному приватному праві. Колізійно-правове регулювання опіки та піклування. Міжнародно-правові акти у сфері опіки та піклування.

Тема № 7. Міжнародне сімейне право

Загальні положення міжнародного сімейного права. Правове регулювання укладення шлюбу в міжнародному приватному праві. Правові наслідки шлюбу. Правовідносини подружжя. Припинення шлюбу. Колізійні питання розірвання шлюбу. Визнання розлучень, що здійснені за кордоном. Правовідносини батьків та дітей в міжнародному приватному праві. Колізійні питання аліментних зобов'язань. Міждержавне усиновлення.

Тема № 8. Міжнародний цивільний процес

Поняття, предмет та джерела міжнародного цивільного процесу. Визначення юрисдикції у цивільних справах з іноземним елементом. Поняття та особливості міжнародної правової допомоги. Виконання судових доручень в рамках міжнародного цивільного процесу. Визнання та виконання іноземних судових рішень.

Програмні результати навчання

PH01. Мати передові концептуальні та методологічні знання у сфері права і на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень, отримання нових знань та здійснення інновацій.

PH03. Застосовувати у фаховій діяльності знання та розуміння системи права, історії світової та української правової думки, сучасної правової доктрини, а також основних напрямів та провідних тенденцій у розвитку права.

PH10. Готувати правові висновки, пропозиції та рекомендації за результатами правового дослідження.

PH11. Здійснювати доктринальне тлумачення норм національного, міжнародного та права Європейського Союзу, здійснювати порівняльний аналіз правових явищ та процесів у різних правових системах.

PH14. Вміло тлумачити та ефективно застосовувати нормативно-правові акти та інші джерела права у сфері захисту прав та інтересів суб'єктів правовідносин, аналізувати та узагальнювати судову практику.

PH15. Якісно проводити компаративістські наукові дослідження, застосовувати норми міжнародного приватного права, аналізувати національну правову систему на предмет інтеграції та адаптації законодавства України до законодавства ЄС.

PH16. Демонструвати вміння складати правові документи, в тому числі процесуальні, вміти формулювати та відстоювати правову позицію у конкретній справі.

КРИТЕРІЇ ТА ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Загальна кількість балів з навчальної дисципліни 100 балів ECTS = поточний контроль 50 балів (семінарські заняття, СРС) + підсумковий контроль 50 балів

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка ECTS	визначення	Екзаменаційна оцінка
90-100	A	відмінно	відмінно
82-89	B	дуже добре	добре
74-81	C	добре	
64-73	D	задовільно	задовільно
60-63	E	достатньо	
35-59	FX	незадовільно з правом повторного складання підсумкового контролю	незадовільно
0-34	F	незадовільно без права повторного складання підсумкового контролю	

- *90-100 балів (відмінно)* – виставляється здобувачеві вищої освіти, який продемонстрував досконале знання основних понять і правових категорій; вміння вільно оперувати категоріальним апаратом; вміння давати аргументовані, чіткі і логічно побудовані відповіді на питання; вміння системно аналізувати джерела права, правозастосовну практику і викладати аргументовану позицію з певної правової проблеми або життєвої ситуації; здатність юридично грамотно і толерантно викладати науковий погляд з певного питання чи проблеми;

- *82-89 балів (дуже добре)* – виставляється здобувачеві вищої освіти, який продемонстрував добре знання основних понять і правових категорій; вміння оперувати категоріальним апаратом; вміння давати чіткі і логічно побудовані відповіді на питання; вміння аналізувати джерела права, правозастосовну практику і викладати позицію з певної правової проблеми або життєвої ситуації; здатність викладати науковий погляд з певного питання чи проблеми з використанням під час підготовки обмеженого обсягу рекомендованої літератури;

- *74-81 (добре)* – виставляється здобувачеві вищої освіти, який продемонстрував знання основних понять і правових категорій; вміння оперувати категоріальним апаратом з окремими неточностями; вміння давати відповіді без суттєвих помилок на питання; вміння аналізувати джерела права, правозастосовну практику з певної правової проблеми або життєвої ситуації; здатність викладати науковий погляд з певного питання чи проблеми з використанням під час підготовки обмеженого обсягу рекомендованої літератури;

- *64-73 (задовільно)* – виставляється здобувачеві вищої освіти, який продемонстрував задовільне знання основних понять і правових категорій; оперування категоріальним апаратом з неточностями; недостатнє вміння давати відповіді на питання; недостатнє вміння аналізувати джерела права, правозастосовну практику з певної правової проблеми або життєвої ситуації; недостатню здатність викладати науковий погляд з певного питання чи проблеми, обумовлену використанням під час підготовки незначного обсягу рекомендованої літератури;

- *59 і менше (незадовільно)* – виставляється здобувачеві вищої освіти, який продемонстрував незнання основних понять і правових категорій; нездатність оперування категоріальним апаратом; відсутність вміння давати відповіді на питання; нездатність аналізувати джерела права, правозастосовну практику з певної правової проблеми або життєвої ситуації; нездатність викладати науковий погляд з певного питання чи проблеми, обумовлену невикористанням під час підготовки рекомендованої літератури.

Критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти на семінарських заняттях

Оцінка «**відмінно**» виставляється здобувачеві вищої освіти, який показав всебічні та глибокі знання передбаченого робочою програмою матеріалу, законодавства, судової (адміністративної, нотаріальної) практики, рекомендованої робочою програмою курсу, проявив творчі здібності в розумінні, викладенні та використанні програмного матеріалу.

Оцінка «**добре**» виставляється здобувачеві вищої освіти, який показав повне знання передбаченого робочою програмою матеріалу, засвоїв основну літературу,

рекомендовану робочою програмою курсу, виявив стабільний характер знань і здібності до їх самостійного набуття та оновлення в процесі самостійної підготовки до занять.

Оцінка «**задовільно**» виставляється здобувачеві вищої освіти, який показав знання основного матеріалу в обсязі робочої програми курсу, необхідному для професійної діяльності в сфері права, знайомому з основною літературою, рекомендованою робочою програмою курсу, проте припустився неточностей у відповіді або показав поверхневе знання матеріалу. Ця оцінка виставляється і у разі недостатньо аргументованого викладення матеріалу, недостатньо чітко і послідовно висловленої відповіді.

Оцінка «**незадовільно**» виставляється здобувачеві вищої освіти, який виявив істотні прогалини у знанні основного програмного матеріалу, що виражається у незнанні основних понять та положень навчального курсу, в невмінні пов'язати теоретичний матеріал з аналізом положень чинного законодавства, юридичної практики.

Орієнтовний перелік питань до екзамену	<ol style="list-style-type: none">1. Особливості розвитку норм сучасного національного права України, що регулюють приватноправові відносини з іноземним елементом.2. Гаазькі конвенції з міжнародного приватного права.3. Співвідношення міжнародного приватного права з європейським та європейським приватним правом.4. Перспективи розвитку міжнародного приватного права.5. Національне законодавство України з питань міжнародного приватного права.6. Міжнародні договори як джерело міжнародного приватного права України.7. Еволюція національного законодавства з питань міжнародного приватного права іноземних держав.8. Еволюція матеріального права.9. Еволюція процесуального права.10. Поняття правової норми, її види.11. Поняття та передумови колізії законів у міжнародному приватному праві.12. Об'єктивна необхідність колізійних норм.13. Поняття, структура та види колізійних норм.14. Основні формули прикріплення та сфера їх застосування.15. Проблема кваліфікації та методи її вирішення.16. Застереження про публічний порядок.17. Проблема зворотної відсилки та відсилки до третьої держави.18. Принцип правового статусу іноземців в Україні.19. Правовий режим та його види.20. Принцип взаємності та реторсія.21. Особистий закон фізичної особи.22. Визначення право- і дієздатності іноземців в Україні.
---	---

23. Правовий статус українських громадян за кордоном.
24. Безвісна відсутність та оголошення іноземця відсутнім.
25. Особистий закон юридичної особи.
26. Діяльність іноземних юридичних осіб в Україні.
27. Правовий статус підприємств з іноземними інвестиціями в Україні.
28. Правове положення держави як учасника цивільних правовідносин.
29. Імунітет іноземної держави та його види.
30. Колізійні норми речового права.
31. Загальні положення про право, що застосовується до речових прав.
32. Виникнення та припинення речових прав на рухоме майно.
33. Речове право на транспортні засоби та інше майно, що підлягає внесенню до державних реєстрів.
34. Речові права на рухоме майно, що перебуває в дорозі.
35. Культурні цінності як особливий об'єкт речових прав у міжнародному приватному праві.
36. Захист речових прав.
37. Особисті немайнові права в міжнародному приватному праві.
38. Опіка та піклування в міжнародному приватному праві.
39. Колізійно-правове регулювання опіки та піклування.
40. Міжнародно-правові акти у сфері опіки та піклування.
41. Загальні положення міжнародного сімейного права.
42. Правове регулювання укладення шлюбу в міжнародному приватному праві.
43. Правовідносини батьків та дітей в міжнародному приватному праві.
44. Міждержавне усиновлення.
45. Поняття права інтелектуальної власності.
46. Міжнародне авторське право.
47. Правовий статус біженців у міжнародному приватному праві.
48. Поняття, предмет, методи та джерела міжнародного приватного трудового права.
49. Регулювання трудових відносин, ускладнених іноземним елементом, в Україні.
50. Поняття, особливості та види зовнішньоекономічної угоди.
51. Закон, що застосовується до змісту і форми зовнішньоекономічних договорів.
52. Довіреність у міжнародному обігу.
53. Поняття, предмет та джерела міжнародного цивільного процесу.
54. Правові засади участі іноземних осіб у міжнародному цивільному процесі.
55. Міжнародна підсудність цивільних та комерційних справ.

56. Визнання та виконання іноземних судових рішень за українським законодавством та міжнародними угодами України.
57. Міжнародне нотаріальне право.
58. Оформлення спадкових прав іноземців в Україні та громадян України за кордоном.
59. Поняття та правова мета спадкового договору.
60. Сторони спадкового договору.
61. Форма спадкового договору. Особливості посвідчення спадкових договорів.
62. Проблеми розірвання спадкового договору.

Рекомендована література (основна, додаткова), інформаційні ресурси в мережі Інтернеті

Основна

1. Конституція України від 28 червня 1996 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>.
2. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 р. № 435-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>.
3. Цивільний процесуальний кодекс України від 18 березня 2004 р. № 1618-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15#Text>.
4. Про міжнародне приватне право : Закон України від 23 червня 2005 р. № 2709-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2709-15#Text>.
5. Сімейний кодекс України від 10 січня 2002 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2947-14#Text>
6. Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства: Закон України від 22 вересня 2011 р. № 3773-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3773-17#Text>
7. Про зовнішньоекономічну діяльність : Закон України від 16 квітня 1991 р. № 959-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/959-12#Text>
8. Про авторське право та суміжні права : Закон України від 1 грудня 2022 р. № 2811-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2811-20#n855>
9. Про електронну ідентифікацію та електронні довірчі послуги : Закон України від 05 жовтня 2017 р. № 2155-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2155-19#Text>
10. Господарський кодекс України від 16 січня 2003 р. № 436-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>

Додаткова

1. Велика українська юридична енциклопедія : у 20 т. – Харків : Право, 2016. Т.13 : Міжнародне приватне право / редкол.: А.С. Довгерт (голова) та ін. ; Нац. акад. прав. наук України ; Інститут держави і права України імені В. М. Корецького НАН України; Нац юрид. Ун-т ім. Ярослава Мудрого. – 2021. – 864 с.

2. Діковська І. А. Міжнародне спадкування у ЄС та Україні: напрями адаптації права України до права ЄС: монографія - Київ: Алерта, 2020. 303 с.
3. Довгерт А. С. Сучасні інструменти зближення національних доктрин міжнародного приватного права // Право України - 2018. - № 1. С. 280-284. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/prukr_2018_1_25
4. Задорожна С.М. Автономія сторін у міжнародному приватному праві: монографія / С.М.Задорожна. – Чернівці: Технодрук, 2008. – 216 с.
5. Капіца Ю.М., Ступак С.К., Жувака О.В. Авторське право і суміжні права в Європі / Ю.М. Капіца, С.К. Ступак, О.В.Жувака. – К.: Логос, 2012. – 696 с.
6. Кисіль В.І. Міжнародне приватне право: питання кодифікації. – К., 2005.
7. Корнєєв Ю. В., Коваль І. О. Особливості правового регулювання спадкових відносин в міжнародному приватному праві // Альманах права.– 2019. - Вип. 10. - С. 308-312. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ap_2019_10_60
8. Коссак В.М. Іноземні інвестиції в Україні (цивільно-правовий аспект) / В.М.Коссак. – Львів: «Центр Європи», 1996. – 216 с.
9. Менджул М. В. Порівняльне сімейне право : навч. посіб. Ужгород : РІК-У, 2021. 296 с.
10. Міжнародне приватне право в Київському університеті: Антологія (у 2 т.). – К.: Вид.-поліграф. центр «Київський університет», 2009.
11. Міжнародне приватне право. Актуальні проблеми / За ред Довгерта А.С. – К., 2002.
12. Міжнародне приватне право. Загальна частина: підручник / за ред. А.С.Довгерта і В.І.Кисіля. – К.: Алерта, 2012.
13. Міжнародне приватне право. Науково-практичний коментар Закону / За ред. Довгерта А.С. – Х.: ТОВ «Одісей», 2008.
14. Міжнародне судочинство / Кол. авт.; за заг. ред. акад. НАН України Ю.С.Шемшученка. – К.: ТОВ «Видавництво «Юридична думка», 2009. – 260 с.
15. Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України: У 2 т. / За відп. ред. О.В.Дзери. – К.: Юрінком Інтер, 2005.
16. Новосельцев І. Транскордонна неспроможність у міжнародному приватному праві: монографія / І.Новосельцев. – 2-ге вид., доп. і перероб. – Київ: Арт Економі, 2013. – 208 с.
17. Окремі питання розгляду господарськими судами справ за участю іноземних юридичних осіб / упорядники: В.І.Борисова, І.П.Жигалкін, П.В.Хотенець, О.М.Сибіга. – Х.: Право, 2012. – 528с.
18. Онищенко Г.В. Довірчі правовідносини з іноземним елементом: монографія / Г.В.Онищенко. –К.: Алерта, 2012. – 268 с.
19. Право інтелектуальної власності : Акад. курс : Підруч. для студ. вищ. навч. закл./ за ред. О.А.Підпригори, О.Д.Святоцького; Акад. правових наук України, НДІ інтелектуал. власності. - К.: Вид. дім «Ін Юре», 2004. – 670 с.
20. Притика Ю.Д. Міжнародний комерційний арбітраж: питання теорії і практики: монографія / Ю.Д.Притика. – К.: «Видавничий Дім «Ін Юре», 2005. – 516 с.

21. Притика Ю.Д. Правове регулювання іноземних інвестицій в Україні: навчальний посібник / Ю.Д.Притика. – К.: ТОВ «Юридичний світ», 2010. – 152 с.
22. Простибоженко О. Процеси гармонізації сімейного права європейських держав // Державно-правове регулювання суспільних відносин в умовах нових цивілізаційних викликів: вітчизняні та міжнародні реалії: монографія / Київський університет права НАН України; за заг. ред. проф. Ю. Л. Бошицького. К.: Талком, 2019. С. 379-402. Режим доступу: <https://www.academia.edu/40653618>
23. Простибоженко О. Розірвання шлюбу з іноземним елементом: колізійні прив'язки щодо застосовуваного права у законодавстві ЄС, США, Китаю, Росії та України // Альманах міжнародного права – 2020. - Вип. 23 - С. 225-235. - DOI: <https://doi.org/10.32841/PLA.2020.23.2> Режим доступу: <https://www.academia.edu/45042536>
24. Рекодифікація цивільного законодавства України: виклики часу: монографія / за заг. ред. Н. С. Кузнецової. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2021. 690 с.
25. Рекодифікація цивільного законодавства України: виклики часу: монографія / за заг. ред. Н. С. Кузнецової. 2-ге вид., доп. та перероб. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2022. 908 с.
26. Руденко О.В. Уніфікація міжнародного права в ЄС: монографія / О.В.Руденко. – Чернівці: Рута, 2009. – 248 с.
27. Спектор О. Альтернативні способи вирішення цивільно-правових спорів: світовий досвід та перспективи застосування у правовій системі України / О.Спектор. – К.: «Фенікс», 2013. – 160 с.
28. Фединяк Г.С. Цивільно-правова природа транснаціональних корпорацій та їх договорів з приймаючою державою: монографія / Г.С.Фединяк. – К.: Атіка, 2008. – 344 с.
29. Щокіна О.О. Правовий звичай міжнародної торгівлі як джерело міжнародного приватного права / О.О.Щокіна. – Х.: МП «Крок», 2007. – 221 с.
30. Юніна М. Роль особистого закону та національності у визначенні правоздатності юридичних осіб у міжнародному приватному праві // Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ - 2018. - № 2. С. 147-150. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvdiv_s_2018_2_32
31. Application of Foreign Law / Ed. by C. Mota, J.Buhigues, G.Moreno. – Munich: Sellier European Law Publishers, 2011. – 409 p.
32. Brussels I Regulation / Ed. by U.Magnus, P.Mancowski. – 2-nd Revised Edition. – Munich: Sellier European Law Publishers, 2011. – 972 p.
33. Content and Meaning of National Law in the Context of Transnational Law / Ed by H.Snijders, S.Vogenauer. – Munich: Sellier European Law Publishers, 2009. – 222 p.
34. Conflict of Laws in International Arbitration / Ed. by F.Ferrari, S.Kroll. – Munich: Sellier European Law Publishers, 2010. – 466 p.

35. International Civil Procedure – 2-nd Edition / Ed. By C.Campbell. – 2-nd Edition – N.Y.: Juris Publishing, 2011. – 574 p.
36. Party Autonomy in International Property Law. – Munich: Sellier European Law Publishers, 2011. – 276 p.
37. Tradition and Innovation of Private International Law at the Beginning of the Third Millenium / Ed. By L.Castro, T.Treves and F.Seatzu. – N.Y.: Juris Publishing, 2006. – 265 p.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <https://iportal.rada.gov.ua/>.
2. Офіційний сайт Судова влада України. URL: <https://court.gov.ua/>.
3. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/>.
4. Офіційний сайт Міністерства юстиції України. Напрями діяльності. Захист інтересів держави в Європейському суді. Міжнародні договори України. URL: <https://minjust.gov.ua/ndd>.
5. Hague Conference on Private International Law. URL: <https://www.hcch.net/en/home>
6. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>.
7. Офіційний сайт Науково-дослідного інституту правотворчості та науково-правових експертиз Національної академії правових наук України. URL: <https://ndi.academy/>